

Valtiovarainministeriölle

**LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA LAIKSI RAJOITETUSTI
VEROVELVOLLISEN TULON VEROTTAMISESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMI-
SESTA**

1 Yleistä

Suomen Veroasiantuntijat ry:ltä on pyydetty lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta (jäljempänä lakiluonnos).

Suomen Veroasiantuntijat ry (jäljempänä SVA) esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa:

2 Lainsäädännön muutostarpeesta

Lakiluonnoksen taustalla on Euroopan unionin komission Suomelle maaliskuussa 2012 lähettämä virallinen huomautus (Komission kirje 26.3.2012 SG-Greffe(2012)D/5239). Huomautuksessa komissio kiinnittää huomiota rajoitetusti verovelvollisen ansiotulon verotusta koskevassa lainsäädännössä kolmeen kysymyseen, jotka ovat seuraavat:

- 1) Alle 75 prosenttia tuloistaan Suomesta ansaitsevien ansiotuloihin sovellettava 35 prosentin verokanta.
- 2) Rajoitetusti verovelvollisen ansiotuloon välittömästi kohdistuvien tulonhankkimismenojen vähennysmahdollisuuden puuttuminen.
- 3) Vähintään 75 prosenttia kokonaistuloistaan Suomesta saaville rajoitetusti verovelvollisille aiheutuva kassavirtahaitta.

Komissio on sitä mieltä, että kohdan 1) ja 2) osalta kyseessä on työntekijöiden vapaata liikkuvuutta haittaava välillinen syrjintä. Kohdan 3) mukainen kohtelu on komission mukaan kielletty Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 45 artiklassa ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen 28 artiklassa. Komissio katsoo, että rajoituksia ei voida perustella yleisen edun mukaisilla pakottavilla syillä.

Edellä kuvatun EU-pilottimenettelylle pohjautuvan virallisen huomautuksen lisäksi komissio on käynnistänyt 15 päivänä helmikuuta 2012 päivätyllä kirjeellä niin ikään kanteluun perustuvan EU-pilottimenettelyn rajoitetusti verovelvollisen tulon verotamisesta annetun lain (jäljempänä lähdeverolaki) 4 §:n mukaisten rajoitetusti verovelvolliselle verovapaasti korvattavien matkakustannusten korvausten osalta. Komission kirjeessä todetaan, että kilometrikorvaukset, ateriakorvaukset ja yömatkara ha ovat verollisia, kun ne maksetaan rajoitetusti verovelvollisille, mutta eivät silloin, kun ne maksetaan yleisesti verovelvollisille. Lisäksi rajoitetusti verovelvollisille maksettu verovapaan päivärahan määrä ei saa ylittää kotimaan päivärahaa, kun taas Suomessa asuville työntekijöille maksettavien ulkomaan päivärahojen verovapaat määrät ovat erilaiset ja yleensä korkeammat. Komission mukaan rajoitetusti verovelvollisen epäedullinen kohtelu ei vaikuta perustellulta yleistä etua koskevien pakkotavien syiden vuoksi ja komission yksiköt katsovat, että toimi saattaa rikkoa Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 45 artiklaa ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen 28 artiklaa.

Lakiluonnoksessa ehdotetaan seuraavia muutoksia verrattuna voimassa olevaan lähdeverolakiin:

- Mahdollisuus ansiotulon verotusmenettelystä annetun lain (jäljempänä verotusmenettelylaki) mukaiseen verotukseen ei enää riippuisi siitä, kuinka suuri osa vuotuisista tuloista on ansaittu Suomesta.
- Verovelvollisen asuinvaltiota sekä maahantuloperustetta koskevista edellytyksistä luovuttaisiin, joten jatkossa sääntely olisi sama kaikille rajoitetusti verovelvollisille.
- Verotusmenettelylain mukainen verotus merkitsisi sitä, että rajoitetusti verovelvolliset saisivat vähentää tulon hankkimiseen liittyvät kulut samojen säännösten mukaan ja myös samassa aikataulussa kuin yleisesti verovelvolliset.
- Rajoitetusti verovelvollisten verotuksessa verotuksen tasoon vaikuttaisivat maailmanlaajuiset ansiotulot, jotta rajoitetusti verovelvollisen ansiotulon verotuksen taso saataisiin asetettua yleisesti verovelvollisen verotusta vastaavalle tasolle.
- Rajoitetusti verovelvollinen voisi ilmaista tahtonsa verotusmenettelylain mukaiseen verotukseen joko ennakoperintävaiheessa, verotuksen toimittamisen yhteydessä tai tekemällä oikaisuvaatimuksen normaalin muutoksenhaun mukaisesti.
- Rajoitetusti verovelvolliselle voitaisiin korvata matkakustannuksia verovapaasti samoin perustein kuin yleisesti verovelvolliselle. Lisäksi merityötuloa saavalle maksetut korvaukset olisivat verovapaita tuloverolaissa säädetyllä tavalla.
- Rajoitetusti verovelvollisille sallittaisiin kaikki vähennykset eikä henkilö- ja perhekohtaisia vähennyksiä rajoitettaisi.
-

- Mikäli rajoitetusti verovelvollinen ei toimisi aktiivisesti esimerkiksi hakemalla rajoitetusti verovelvollisen verokorttia tai verovelvollinen hakisi lähdeverokortin, noudatettaisiin nykyisiä lähdeverolain 2 luvun lähdeveroa koskevia säännöksiä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lähdeverolakia siten, että ansiotulon verotusta koskevat säännökset vastaisivat Euroopan unionin oikeutta ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä. SVA:n käsityksen mukaan ehdotetut muutokset ovat välttämättömiä Suomen sisäisen lainsäädännön saattamiseksi vastaamaan Eurooppa-oikeuden nykytilaa. SVA pitää myös tärkeänä sitä, että Suomen kilpailuase-
man turvaamiseksi lähdeverotusta koskevia säännöksiä ei muuteta olennaisesti tiu-
kemmaksi kuin vastaavat säännökset ovat lähialueellamme. SVA katsookin, että la-
kimuutoksessa olisi tarkasti seurattava lähialueen lainsäädäntökehitystä.

SVA:n käsityksen mukaan lakiluonnoksen muutosten soveltamiin eri maantieteelli-
sillä alueilla asuviin rajoitetusti verovelvollisiin tukee tasapuolisuutta ja on verotus-
menettelyn tehokkuuden kannalta järkevää.

SVA esittää alla kommentit lakiluonnokseen. Kommentit on esitetty lakiluonnokses-
sa ehdotettujen muutosten jälkeisten lähdeverolain pykälien mukaisessa järjestyk-
sessä.

3 Lähdeverolaki 4 §

Lakiluonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan lähdeverolain 4 §:n osalta, että ”pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus tuloverolain matkakustannusten korvaamista koskeviin säännöksiin, jolloin lähdeverotuksen valinneelle rajoitetusti verovelvolliselle maksettavat matkakustannusten korvaukset olisivat samassa laajuudessa ja samoin perustein verovapaita kuin ne ovat tuloverolain mukaan verovapaita yleisesti verovelvolliselle maksettaessa”.

Lakiluonnoksen tarkoituksena lieene kuitenkin, että tuloverolain matkakustannusten korvauksia koskevia säännöksiä sovellettaisiin kaikkiin rajoitetusti verovelvollisiin verotustavasta (lähdeverotus/verotusmenettelylain mukainen verotus) riippumatta. Tämä kanta on johdettavissa ehdotetun säännöksen sanamuodosta.

SVA ehdottaa, että edellä alleviivatut sanat (lähdeverotuksen valinneelle) poistetaan.

4 Lähdeverolaki 13 § 2 momentti

Ehdotetussa säännöksessä säädettäisiin 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen osinkotulon verotuksesta. Kuten nykyisinkin kotimaisista yhteisöistä saadut osingot otettaisiin huomioon, kun lasketaan muualla verolainsäädännössä säädettyjä osingon verovapaita määriä ja verovelvollisen olisi esitettävä asuinvaltionsa veroviranomaisen

antama todistus verohallinnolle siitä, että 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua lähdeveroa ei hyvitetä asuinvaltiossa.

Kuten SVA on aiemmin lähdeverolain vuoden 2008 muutoksen yhteydessä todennut Suomessa osingoista peritty lähdevero voi jäädä kokonaan tai osittain hyvittämättä rajoitetusti verovelvollisen asuinvaltiossa joko osinkoja koskevien erityisten huojenussäännösten johdosta tai asuinvaltion verotuksessa tulosta tehtävien, osingot mukaan lukien, vähennysten tai aiemmin vahvistettujen tappioiden vähentämisen johdosta.

SVA ehdottaa lakiin täsmennystä tilanteessa, jossa lähdeveron jää rajoitetusti verovelvollisen luonnollisen henkilön asuinvaltiossa osittain hyvittämättä.

Lisäksi asuinvaltion veroviranomaisilta ei välttämättä aina ole mahdollista saada laissa mainittua todistusta lähdeveron hyvittämättä jäämisestä, vaikka tosiasiassa tämä olisikin tilanne.

SVA ehdottaa, että laissa viitataan asuinvaltion veroviranomaisten antaman todistuksen lisäksi muuhun luotettavaan selvitykseen siitä, että lähdeveroa ei voida kokonaan tai osittain hyvittää asuinvaltiossa.

5 Lähdeverolaki 13 § 4 momentti

Ehdotetussa säännöksessä verotusmenettelylain mukaisessa järjestyksessä verotetaan rajoitetusti verovelvollisen saamaa ansiotuloa, mikäli verovelvollinen hakee lain 16 §:n 4 momentissa tarkoitettua rajoitetusti verovelvollisen verokortin ja toimittaa sen suorituksen maksajalle tai hakee ennakonkannossa maksuunpantavan ennakoveron laskemista verotusmenettelystä annetun lain mukaisessa järjestyksessä.

SVA:n käsityksen mukaan ehdotettu säännös on kirjoitettu niin että, jos rajoitetusti verovelvollinen ilmaisee tahtonsa verotusmenettelylain mukaiseen verotukseen ennakoperintävaiheessa, verotus toimitetaan aina verotusmenettelylain mukaisesti. Käytännössä kuitenkin olosuhteet voivat muuttua ennakoimattomasti esim. projektit voivat kestää suunniteltua pidempään. Näissä tilanteissa voi tulla tilanteita, joissa alun perin verovelvolliselle haettu verokortti ja sitä kautta verotusmenettelylain mukainen verotus johtaa korkeampaan verotuksen kuin lähdeverotus.

SVA ehdottaa, että rajoitetusti verovelvollisen verokortin tai verotusmenettelylain mukaisen ennakoveron hakenut henkilö voi vielä veroilmoituksellaan vaatia verotuksen toimittamista lähdeverotuksena.

6 Lähdeverolaki 13 b § 1 momentti

Ehdotetun säännöksen mukaan verotusmenettelylain mukaisen verotuksen toimittamiseksi ansiotulosta menevän veron määrittämiseksi ansiotulosta menevän veron määrittämiseksi huomioon otetaan myös palkka, eläke ja sosiaaliturvaan perustuva suoritus, joita Suomessa verotettaisiin ansiotulona ja jotka on saatu

- 1) muualta kuin Suomesta ja jotka ovat verovelvollisen asuinvaltiossa veronalaisia tuloja; ja
- 2) Suomesta ja joiden verottamisen verosopimus estää.

Lakiluonnoksen perusteluista on ymmärrettävissä, että tulolla tarkoitetaan verovuonna saatuja tuloja, mutta ehdotetussa säännöksessä tätä ei mainita (vrt. voimassa olevan lähdeverolain 13 §:n 2 momentti).

SVA ehdottaa, että lähdeverolain 13b §:n 1 momenttiin lisätään sanat samana verovuonna saadut. (... ansiotulosta menevän veron määrittämiseksi huomioon otetaan myös samana verovuonna saadut palkka...)

Ehdotetussa säännöksessä määritellään ansiotulot, jotka otetaan huomioon verotusmenettelylain mukaisen verotuksen toimittamisessa. Tuloverolain 10 §:ssä säädetään siitä, milloin tulo katsotaan Suomesta saaduksi. Suomesta saaduksi tuloksi ei katsota esim. tuloverolain 10 §:n 4 kohdan mukaan yksityisen työnantajan maksama palkkatuloa, jos työ, tehtävä tai palvelus on pääasiallisesti suoritettu ulkomailla. Verotuskäytännössä arviointi on tehty verovelvollisen palkkakaussittain. Suomesta saatua tuloa ei siten ole esim. henkilön sen kuukauden palkka, jona hän työskentelee Suomessa alle puolet työpäivistä. Verottamattomuus perustuu Suomen sisäiseen lain säädäntöön - ei verosopimuksen. Lakiluonnoksesta ei käy selkeästi ilmi, onko ko. tulo tulkittava ehdotetun säännöksen 1 kohdan mukaiseksi tuloksi.

SVA ehdottaa, että tämä asia käsitellään lakiluonnoksen perusteluissa.

7 Lähdeverolaki 13 b § 2 momentti

Ehdotetun säännöksen mukaan verotusmenettelyn mukaan verotettavan rajoitetusti verovelvollisen ulkomailla ansaitsemista palkka, eläke- ja sosiaaliturvaan perustuvia tuloista vähennetään niiden hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet ja menot ja korot. Tuloverolain mukaan vähennyskelpoiset korot vähennetään pääomatuloista ja, jos korkojen ja muiden pääomatuloista tehtävien vähennysten määrä ylittää pääomatulon määrän, alijäämähyvityksenä ansiotuloista määrättävistä veroista. Verotusmenettelylain mukaisessa verotuksessa rajoitetusti verovelvollisen ulkomaisia pääomatuloja ei selvitetä, joten käytännössä tulonhankkimisvelan korot tulisivat lähes poikkeuksetta vähennettäväksi alijäämähyvityksenä.

Lakiluonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että progressiovaikutuksen laskemisessa noudatettaisiin samanlaista laskutapaa kuin progressioehtoisissa

vapautusmenetelmässä. Huomioon otettaisiin tulot, jotka on saatu aikana, jona henkilö on rajoitetusti verovelvollinen. SVA:n käsityksen mukaan tällä tarkoitetaan sitä, että mikäli henkilö on saman verovuoden aikana sekä yleisesti että rajoitetusti verovelvollinen, nämä verotukset toimitetaan erikseen eikä yleisesti verovelvollisena saatu tuloa oteta huomioon, kun lasketaan rajoitetusti verovelvollisen ansiotuloista verotusmenettelylain mukaan määrättäviä veroja. Ehdotetussa säädöksessä tätä ei kuitenkaan ole mainittu.

SVA ehdottaa lakiin täsmennystä tältä osin.

8 Lähdeverolaki 13 § 4 momentti kohta

Ehdotetun säännöksen mukaan verovelvollisen on esitettävä verohallinnolle asuinvaltionsa veroviranomaisen antama todistus tai muu luotettava selvitys 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista tuloista ja niistä tehtävistä vähennyksistä.

Kaikkien maiden verovuosi ei vastaa kalenterivuotta. Lisäksi verotuksen toimittamisprosessi voi olla ajallisesti ja tavaltaan hyvin erilainen kuin Suomessa. Tästä johtuen virallisuusluontoisen selvityksen antaminen voi olla verovelvolliselle hyvin haastavaa.

SVA korostaa, että annettavan selvityksen osalta verovelvolliselle ei tule asettaa kohtuuttomia vaatimuksia.

Toisaalta lakiluonnoksen kohdassa 2 'Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset' todetaan, että "Rajoitetusti verovelvolliselle lähettäisiin veroviranomaisella olevien tietojen perusteella esitätty veroilmoitus. Maksajilta saatujen vuosilmoitustietojen lisäksi voitaisiin käyttää verovelvollisen verokorttia hakiessaan antamia tietoja. Myös rajoitetusti verovelvollisella olisi velvollisuus tarkistaa esitetyssä veroilmoituksessa olevat tiedot ja jos tiedoissa on puutteita tai virheitä, hän olisi velvollinen korjaamaan ja täydentämään tiedot sekä palauttamaan veroilmoituksen. Verovelvollisen katsottaisiin antaneen veroilmoituksen esitetyssä veroilmoituksessa olevien tietojen mukaisena, jos hän ei palauta esitättyä veroilmoitusta."

Käytännössä verokorttilaskennassa/ennakkoverojen makusuunpanossa henkilö voi esittää vasta arvion kuluvaan vuoden tuloistaan ja vähennyksistä. Lakiluonnoksen mukaan hakemuksessa annettuja tietoja voidaan ottaa mukaan esitetylle veroilmoitukselle. Mikäli tietoja siirretään hakemukselta laajasti, on olemassa selkeä riski, että ulkomaalainen henkilö ei palauta esitättyä veroilmoitustaan oikeilla tiedoilla. Syynä tähän on yleisimmin tiedon puute ja esitetytyn veroilmoituksen kieli (suomi/ruotsi). SVA:n käsityksen mukaan loogisempaa joskin hallinnollisesti raskaampaa olisi noudattaa samaa menettelyä kuin mitä noudatetaan yleisesti verovelvollisiin, jolloin esitetytyn veroilmoitukselle siirrettäisiin lähinnä suorituksen maksajien ilmoittamia tietoja. Todettakoon myös, että englanninkielisten esitetytyn veroil-

moitusten lähettäminen esimerkiksi verokortti- tai ennakko-verohakemukselle tällaisen toiveen esittäneille rajoitetusti verovelvolliselle olisi merkittävä parannus rajoitetusti verovelvollisten oikeusturvan ja palvelutason kannalta.

Helsingissä 31. päivänä tammikuuta 2013

Suomen Veroasiantuntijat ry

Leena Romppainen
Puheenjohtaja

Ola Saarinen
Hallituksen jäsen